

Zondag 31 oktober 1915 – enige editie

Spionage.

Berlijn, 30 oktober. In België en Noord-Frankrijk zijn de laatste dagen weer twee grote spionageondernemingen ontdekt. In België was het een wijdvertakte organisatie, waarvan 21 leden zijn gevangen genomen. Nadat zij zich maandenlang hadden beperkt tot het zenden van spionageberichten over Nederland naar Frankrijk, waren zij in september overgegaan tot het voorbereiden van aanslagen op spoordijken, spoorbruggen en andere kunstwerken. Daarnaast stuurden zij dienstplichtigen uit België naar Frankrijk. Onder de gevangen genomen mensen zijn weer vier vrouwen.

De in Noord-Frankrijk ontdekte verspiedingsorganisatie stond onder leiding van de vrouw van een in het leger dienend officier. Zij was door het militaire bestuur te Parijs in haar taak onderricht en naar Noord-Frankrijk gezonden. Onder haar helpers zijn twee vrouwen.

Ook van deze gevangenen is reeds bewezen dat zij in tal van gevallen door het zenden van militaire berichten naar Frankrijk zich aan verspieding hebben schuldig gemaakt.

In een derde verspiedingszaak in België is de 26^e dezer vonnis geveld. Negen der beschuldigten zijn ter dood veroordeeld en gisteren terechtgesteld. Tien – waaronder weer drie vrouwen – zijn tot tuchthuisstraffen veroordeeld.

Men meldt ons uit Eindhoven:

Op de Belgisch-Nederlandse grens, aan deze zijde van de Arendonkse brug, hebben de Duitsers een 2 ½ meter hoge poort gemaakt met een doorgang voor voertuigen en voor voetgangers. Na het passeren

worde de poort onmiddellijk gesloten. Aan beide zijden der afsluiting is de elektrische draadversperring aangebracht.

Het Belgische departement van koloniën heeft uit Kongo telegrammen ontvangen over gevechten tussen Belgische en Duitse troepen. Op 11 september is gevochten bij de delta der Russisis-rivier (die door het Kivu- en Tanganyikameer stroomt en de noordoostelijke grens van Duits Oost-Afrika en Kongo vormt), de 29^e september bij het grensstation Luwungi.

De Duitsers zijn volgens het bericht op de vlucht gedreven en hebben 1 machinegeweer, munitie en een aantal geweren moeten achterlaten.

Oranjeboek.

Verschenen is thans het Oranjeboek, dat de regering ieder jaar tegen het tijdstip van aanvang van de parlementaire begrotingsarbeid uitgeeft.

Er wordt het volgende aan ontleend:

Briefwisseling der in Nederland geïnterneerde Belgische militairen met hun familie in België. Toen ten tijde van de val van Antwerpen duizenden Belgische militairen, in volslagen onzekerheid verkerend nopens het lot van hun nabestaanden in Nederland werden geïnterneerd, riepen zij algauw de tussenkomst van dit departement in ten einde hun aan verwanten gerichte brieven te bevorderen. Aanvankelijk kon hieraan zonder bezwaar gevolg worden gegeven, daar er van de zijde van het Duitse bestuur in België geen bedenking tegen bestond, dat die brieven door de koerier der Nederlandse regering naar Brussel werden vervoerd. Omstreeks half november kwam hierin echter verandering, doordat de Duitse autoriteiten in België voortaan nog slechts briefkaarten van geïnterneerden

mochten vervoeren, en tegen het einde van die zelfde maand werd ook het overbrengen van briefkaarten van geïnterneerden niet meer toegelaten.

De minister heeft niet nagelaten bij de Duitse regering op wedertoelating van die briefwisseling aan te dringen en heeft daarop van die regering de mededeling ontvangen, dat voortaan de briefwisseling en het postwisselverkeer van geïnterneerden met hun families slechts aan dezelfde beperkingen zouden zijn onderworpen als die van particulieren en dat die postzendingen portvrij zouden blijven geschieden.

Lichten van het stoomschip "Gneisenau" te Antwerpen. Bij de val van Antwerpen deed de Belgische overheid het in het begin van de oorlog in beslag genomen Duitse stoomschip Gneisenau aldaar in de Schelde zinken.

Toen aan de Nederlandse regering bleek dat een Nederlandse maatschappij zich contractueel zou gaan verbinden om genoemd vaartuig te lichten, heeft zij ter kennis van bedoelde maatschappij gebracht, dat haar niet zou kunnen worden toegestaan tot voormeld doel het vereiste bergingsmateriaal van Nederland naar Antwerpen te vervoeren.

Met de inachtneming van een strikte onzijdigheid achtte de Nederlandse regering het niet verenigbaar aan de bedoelde maatschappij toe te staan haar voornemen ten uitvoer te brengen.

Doorvoer van België naar Duitsland over Nederland. Krachtens verschillende traktaatbepalingen heeft in normale tijden de doorvoer van goederen van België naar Duitsland over Nederlands grondgebied vrij en ongehinderd plaats.

Na de bezetting van het grootste gedeelte van België door de Duitse troepen sprak de Duitse regering de verwachting uit, dat dit feit in de bestaande toestand geen verandering zou brengen en dat met name de in Nederland uitgevaardigde uitvoerverboden aan die doorvoer geen beletselen in de weg zouden leggen.

Naar aanleiding hiervan is aan de Duitse regering medegedeeld, dat de Nederlandse regering geenszins de bona fide doorvoerhandel over Nederlands grondgebied tussen België en Duitsland wenst te belemmeren en dat de hier te lande uitgevaardigde uitvoerverboden die doorvoer niet raken, doch dat de Nederlandse regering ter handhaving van een strikte onzijdigheid, niet kan toelaten, dat militaire voorraden en goederen, die door een oorlogsdaad zijn verkregen (oorlogsbuit en gerekwireerde goederen) over Nederlands grondgebied zouden worden doorgevoerd.

Belgische en Franse spoorwagens in Nederland. Een der Nederlandse spoorwegen spoorwegmaatschappijen heeft de vraag gesteld wat dient te geschieden met de zich op Nederlands grondgebied bevindende Belgische goederenwagens. Deze wagens zijn te onderscheiden in twee soorten:

- a. De wagens, die, voordat het verkeer met België gestaakt werd, in het gewone spoorwegverkeer geladen over de Nederlandse grens zijn gekomen;
- b. De wagens, die bij de val van Antwerpen over de Nederlandse grens zijn gevoerd om aan de beschikking van de Duitse autoriteiten te worden onttrokken.

In deze zaak is het volgende besloten.

Noch de hierboven onder letter a bedoelde goederenwagens, noch die bedoeld onder letter b mogen over de Nederlandse grens naar

Duitsland of het door Duitsland bezette gebied worden gevoerd, daar van uit Nederlands grondgebied aan oorlogvoerende overheden niet de mogelijkheid mag worden verschaft ten koste van de tegenpartij zekere aan die tegenpartij behorende goederen op grond van artikel 58 van het reglement behorend bij het verdrag nopens de wetten en gebruiken van de oorlog te land in bezit te nemen. Enig recht op de Belgische goederenwagons kan het Duitse bestuur niet doen gelden.

In verband met het bovenstaande kan worden vermeld, dat op grond van het beginsel, volgens hetwelk geen door oorlogshandelingen verkregen goederen op Nederlands gebied kunnen worden toegelaten, aan de verschillende spoorwegmaatschappijen hier te lande is opgedragen maatregelen te nemen, waardoor het binnenkomen in Nederland wordt voorkomen van door een oorlogvoerende overheid in beslag genomen spoorwegmateriaal van de tegenpartij.

Verscheidene in de oorlogvoerende landen gevestigde Nederlanders hebben, met name in het begin van de oorlog, verlov gevraagd om in de krijgsmacht van het land van hun vestiging te mogen treden. De regering heeft zich op het standpunt gesteld, dat gedurende de oorlog zodanig verlov niet behoorde te worden verleend: de inwilliging is dan ook geweigerd. Wie derhalve sedert het begin van de oorlog in vreemde krijgsmacht is getreden, heeft de Nederlandse nationaliteit verloren op grond van het bepaalde bij artikel 7, 4° van de wet op het Nederlandschap en het ingezetenschap; hij kan evenwel te allen tijde na ontslag uit de krijgsmacht de bedoelde nationaliteit herkrijgen door naturalisatie volgens art. 3 van gemelde wet.

Geldzendingen aan Nederlanders in het buitenland en postverkeer met België. Bij het uitbreken van de oorlog bevonden zich talrijke in Nederland wonende Nederlanders in het buitenland.

Door het gedwongen langere verblijf in het buitenland verkeerden tal van Nederlanders reeds zeer spoedig in de onmogelijkheid naar Nederland terug te keren en geraakten in financiële moeilijkheden.

Toen overmaking van gelden naar het buitenland veelal ook per postwissel onmogelijk bleek, heeft het departement van buitenlandse zaken zich beschikbaar gesteld om door tussenkomst van de Nederlandse diplomatieke en consulaire ambtenaren in het buitenland aan de Nederlanders aldaar gelden over te maken.

Hiermee waren echter de talrijke in Zwitserland verblijvende Nederlanders nog niet voldoende geholpen. Tezelfdertijd werden dan ook bij de Duitse regering stappen gedaan om enige treinen beschikbaar te stellen voor de terugkeer van deze in Zwitserland "gestrande" Nederlanders.

Dank zij de welwillende medewerking van genoemde regering is het mogen gelukken om, zodra het militaire spoorwegverkeer in Duitsland zulks toeliet, die Nederlanders naar hun land terug te brengen.

Terwijl het geld- en postverkeer met de overige oorlogvoerende landen allengs tot meer normale toestanden terugkeerde, is de Nederlands-Belgische grens nog geruime tijd voor dit verkeer gesloten gebleven. Onder deze omstandigheden werd met de overmaking van gelden naar België door tussenkomst van het departement van buitenlandse zaken begonnen en werd bovendien gratis de gelegenheid geopend om met de inmiddels ingestelde koerierdienst van het departement brieven naar België mee te geven en langs dezelfde weg terug te ontvangen.

Dit postverkeer geschiedde met toestemming van het Duitse militaire bestuur in België, onder voorwaarde echter dat de aldus

vervoerde brieven geen mededelingen van militaire aard zouden bevatten. Ter inachtneming van deze voorwaarden werden alle brieven voor zij de Duitse censuur passeerden aan het departement doorgelezen.

Nadat bij de toenemende omvang van dit brievenvervoer de Duitse overheid na enige tijd haar toestemming had ingetrokken, onder mededeling dat op andere wijze in het postverkeer met België zou worden voorzien heeft de Nederlandse regering, toen aanvankelijk een bevredigende regeling niet tot stand kwam, herhaaldelijk de aandacht der Duitse regering op het voor Nederlandse belangen zo gewenste herstel van een postverbinding gevestigd. Sedertdien geschiedt het postverkeer met België door tussenkomst van de militaire veldpostdienst en de gewone postdienst.

Ook het postwisselverkeer met België is tenslotte tot zekere hoogte heropend. Voor de overmaking van bedragen boven het voor dit verkeer gestelde maximum verleent het departement nog steeds zijn tussenkomst.